מאי קמ"ל. דמאי דנקט עד מוצאי שבת דלענין לסופיס ליכא למימר כדפרישית: **מאי** לאו דטריד דבעי למיבעל. הכא ליכא למימר לפי שכבר נבעל כדלעיל דל"ל אינו פטור עד מוצאי שבת וקא משמע ליה למנת טועה דפטור ליה עד מוצאי שבת אבל לעיל אפילו כי אמרינן לבר משבת ולא מצי למיבעל בשבת מכל מקום דוקא נקט עד מוצאי שבת משום דעד למוצאי שבת תולין בדם בתוליה הילכך בשבת ובעל: **והא** אמר ר' **אבא** אבל חייב בכל המצות כו'. ואכי סבר לטריד לילכך מצוה כלל מחייב אבל טירדא לגמ מצי בעיל משיב טירדא דמצוה כיון שטרוד במה שמיו יכול לעשות מצוה:

חוץ מן התפילין שנאמר בהן **פאר**. ומהרינן בפרק בתרא דמועד קטן (דף טו.) מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל פאריך חבוש עליך מכלל דלעלמא מסור ובקונטרס לפי' שנאמר בהן פאר ואבל מעולל בעפר קרנו ורמשו מתפילין ות"ת ומי' שנא לגבי תפילין מהרינן דדוקא ליחזקאל נאמר ולא לשאר אבלים ובגי תלמוד תורה ילפינן שאר אבלים מיחזקאל מהרינן (שם) אבל מסור בתלמוד תורה מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל התנק דוס ויש לומר דלמסור גמרינן דמדאסר רחמנא ליחזקאל לכ"ע נמי מסור אבל להתיר לא גמרינן דליה למודיה למשרי מתו: **והני תנאי** כי הני **תנאי**. מע"ג דפליגי תנאי בהדיא בהכי מכל מקום דמיק תנאי לעיל דמשיב טירדא דמצוה הא דלא מצי בעיל לימתו ליה לחכמי מתני' כשמואל דאסר לבעול ומוקי נמי פלוגתא דבריית אי משיב טירדא הא דלא מצי בעיל כדי לחכמי כשמואל כל מה שיכול: **לא** כהלכו בבליים שאין בקיאין בהטייה. פירוש אינו פסיק ריסיה דכל העולם אינן כמו בבליים אלא בקיאין הן הילכך שרי להו למיבעל ובלבד שלא יתכוונו לבעול בעילה גמורה ופריך אם כן טורח למה פירוש בשבת אמאי לא בעל מצי בעיל אפילו בשבת אמר רבא לא לבר משבת אבל והא עד מוצאי שבת ארבעה לילות קתני אלא אמר רבא בשבעל אי כשבעל מאי קמ"ל קמ"ל דשרי למיבעל בשבת כדשמואל דאמר שמואל [ו]פירצה דחוקה מותר ליכנס בה בשבת ואע"פ שמשיר צרורות מתיב רב יוסף [ז]חתן פטור מקרית שמע לילה הראשון עד מוצאי שבת אם לא עשה מעשה מאי לאו דטריד דבעי למיבעל אמר ליה אביי לא דטריד דלא בעיל אמר ליה רבא ומשום טירדא פטור אלא מעתה טבעה ספינתו בים הכי נמי דפטור וכי תימא ה"נ והאמר רבי אבא בר זבדא אמר רב [ז]אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן [ב]התפילין שנא' בהן [ג]פאר אלא אמר רבא תנאי היא דתנא חדא אם לא עשה מעשה בראשון פטור אף בשני בשני פטור אף בשלישי ותניא אידך ראשון ושני פטור שלישי חייב ואביי התם נמי בטירדא פליגי והני תנאי כי הני תנאי דתניא הכונס את הבתולה לא יבעול בתחלה בשבת וחכמים מתירין [ד]מאן חכמים אמר רבה רבי שמעון היא [ה]דאמר דבר שאין מתכוין מותר אמר ליה אביי והא מודה ר' שמעון בפסיק רישיה ולא ימות אמר ליה לא כהללו בבליים שאין בקיאין בהטייה אלא יש בקיאין בהטייה א"כ טורח למה לשאינו בקי יאמרו בקי מותר שאינו בקי אסור רוב בקיאין הן אמר ליה רבא בר רב חנן לאביי אלא מעתה שושבינין למה מפה למה א"ל התם שמא יראה ויאבד מתיב רבי אמי [ט]המפים מורסא בשבת אם לעשות לה פה חייב ואם להוציא ממנה ליחה

פטור

מאי נלו. הכי מרבעה לילות עד מוצאי שבת דקתני להכי תני להו דאי לא בעל בעילה גמורה מצי למיבעל וכל דס שהוא מוצא תמיד בתולה הוא: **והא מרבעה לילות עד מוצאי שבת קתני.** ולא מסכחת ליה לבר מבשת להא כרביעי ניסת ויש כאן לילי חמיסי ושני ושבת ומוצאי שבת: **אי כשבעל.** לעולם בשבעל ולא חיישינן דלמא לא בעל בעילה גמורה מקמי דיקום ולא מחוי לה כדי שיעור ביאה ראשונה ושניה ולא חיישינן לדלמא בעל בעילה גמורה ולא מחוי לה כדי שיעור ביאה ראשונה ושניה: **מפה למה.** לנבר את הבתולים. ולישתמיך ל"ג אלא ה"ג שומעין למה מפה למה: **אמר ליה אמש ירחה ויאבד.** אמש לא יטה ויוציא דס ויאבדנו ויאמר לא מצאתי דס דלילו בהטייה אם בא לטעון תאמר לו עדיין בתולה אני: **המפים מורסא.** הפותח פה נפח שקורין קלו"ג: **אם לעשות לה פה.** שמתכוין ליפותה ולהיות לה פתח זה ליום מחר: **חייב.** שהוא מתקן פתח וחייב משום בונה *דלמסכתן בנין בבעלי חיים דכתיב ויבן את הלצע (בראשית ג):

הכא דרוב בקיאין הן וי"ל דשמואל היה יכול לבעול בעילה גמורה שאפה מתעברת בו אלא דס אבל בהטייה אין אפה מתעברת ולהכי בהטייה לחגיגה ליכא למיחש בהטייה אלא למה מפה למה. פי' בקונטרס כיון שהן בקיאין לבעול אלא שושבינין למה מפה למה: **אלא** מעתה שושבינין למה מפה למה. פי' בקונטרס כיון שהן בקיאין לבעול אלא דס שמע יטה והיא לא מסיק אדעתא שהטה ומשני דשושבינין ומפה הס שאפ לא יטה ויבעול בעילה גמורה ויאבד המפה ואפ יטה ויאמר אלא מצא לה בתולים יכולה לומר עדיין בתולה אני וקשה לר"י דאיתו מתרץ ממה שהקשה לו דהוי ליה לשנויי דמסקא אדעתא לומר עדיין בתולה אני ועיקר התירוץ אסר מן הספר וגרסה לר"י כפירוש ר"ת דלדוקא מצאת קא פריך דמפה ושושבינין למה לריך לבעול בהטייה למעשה בכל יום שעושין שושבינין אפילו בשבת ומשני שמע יאמר אלא לא בעל בעילה גמורה ויאבד דס בתולים והוי דומיא דטורח למה לפריך נמי משבת: **אם** לעשות לה פה חייב. דפתח זה עשוי להכניס ולהוציא להכניס חוץ ולהוציא לחוץ: **ואם** להוציא ממנה ליחה פטור. בפרק שמונה שרלים (שבת דף קז: ושם) מוקמינן לה כרבי שמעון וסלקא דעתין דרבי אמי דמתיב דלס מיפקד פקיד ולס הוא לריך ולא לפתח ופ"ה אסר שמואל כרבי שמעון דהוי מלאכה שאינה לריכה לגופה ולהכי פריך מפים מורסא דכי היכי דלהוציא ממנה ליחה פטור ומותר כיון דאינו לריך לפתח אף על גב דאאר מלאכה שאינה לריכה לגופה פטור אבל אסור במורסא שרי משום נער הכא נמי משום מצוה הוי לן למשרי ועוד דאפילו שרינן משום נערה טפי משום מצוה כדפירש"י ד"ה לעיל פריך שפיר דהכא ודאי דהוי פסיק ריסיה לענין פתח אי לאו משום נערה היה אסור אבל

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פ"ד מהל' ק"ש הל' ג סמג עשין יח טוש"ע או"ח סי' ע סעי' ג:
כד ב מיי' פ"ד מהל' תפילין הל' יג ופ"ל מהל' מגילה הל' טו סמג עשין לח סעי' ה ושוש"ע סימן לח סעי' ב סעי' ג:
כה ג מיי' פ"י מהל' שבת הל' י סמג לאוין קה טוש"ע או"ח סי' שכח סעי' כח:

מוסף רש"י

חתן פטור מקריאת שמע. קריאת שמע שלאחריו תכניסו, זהו ק"ש שעל מטתו, אבל ק"ש של שחרית ועריבית חייב (הפרדס ענף יד האורה ח"ב סי' ב, מחז"ו סי' תסו וצ"ב). **אם לא עשה מעשה.** פירוש משום דטריד בשמחתה בעילת מצוה אבל אם בעל חייב (שם ושם). **אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה.** מע"ס שנזכר בלעיו (ברכות יא.). **שנאמר בהן פאר.** וכיון דבעו פאר ואבל מתגולל בלעיו בעפר אין זה פאר (שם) אי: ואבל לאו כל פאר הוא וכשמתפלל מרמה בעלמו שאינו אבל (סוכה כה.). **המפיס.** מבקע, מורסא. קויטור"ל (שבת קז.). **אם לעשות לה פה.** בתוספתא (עדיות פ"ג) תני הכי אם לקולפה ולעשות לה פה, כלרך שהרופאים של עכשיו עושין, דמתקן לה פתח, **חייב.** משום בונה פתח או משום מתקן כלי, מה לי לתקן מכה מה לי לתקן כלי (שבת קז.). **ואם להוציא ממנה ליחה.** של עכשיו ואינו מושם אם תחזור ומסתום מיד (שם) מלאכה שאינה לריכה לגופה היא, שהפתח היא המלאכה וחין לריך להיות כאן פתח מעכשיו (שם קז:).

תורה אור השלם

1. הָאֲנָק דֹּם מֵתִים אֵבֶל לֹא תַעֲשֶׂה פְּאֵרְךָ חָבוֹשׁ עָלֶיךָ וּנְעָלֶיךָ תָּשִׂים בְּרַגְלֶיךָ וְלֹא תַעְטֶה עַל שָׂפָם וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכֵל: יחזקאל כד יז

גליון הש"ס

רש"י ד"ה חייב וכו' דאשכחן בנין בבע"ח. שבת לה ע"ח:

לעזי רש"י

קלו"ג. נפיחות.